

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-23>

УДК 338.3.(330.322.54)

ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ – ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

INDUSTRIAL PARKS AS AN EFFICIENT MECHANISM OF ATTRACTING INVESTMENTS FOR ECONOMIC RECOVERY IN A POST-WAR PERIOD

Бойко Вікторія Олександрівнакандидат економічних наук, доцент,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8032-5731>**Бойко Людмила Олександрівна**кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3699-6906>**Bioko Viktoriia, Bioko Liudmyla**

Kherson State Agrarian and Economic University

Розвиток індустріальних парків виходить на новочасний якісний рівень і їх функціонування – це один із інструментів, що дає можливість створювати та розвивати бізнес ефективно використовуючи інвестиції. Це пов'язано не лише з усіма новітніми технічними умовами розвитку цієї сфери, а й у розумінні того, що нинішня промислова конкуренція не про екстенсивний розвиток, а про сучасні технології та нові продукти, які зможуть достойно конкурувати на світових ринках. У статті висвітлено значення індустріальних парків у сучасних умовах господарювання. Розкрито питання створення й організації діяльності індустріальних парків як ефективного механізму залучення інвестицій для відновлення економіки у післявоєнний період. Як успішний приклад пріоритетних напрямів політики місцевого економічного розвитку наведено створення нових індустріальних парків у м. Вінниця. Надано рекомендації для впровадження індустріальних парків які спростять релокацію промислових підприємств і прискорять відновлення економіки після перемоги.

Ключові слова: індустріальний парк, інноваційна економіка, релокація підприємств, проекти, інвестиції.

Development of industrial parks moves to a modern quality level and their functioning is one of the instruments that allows starting and developing business using investments efficiently. It is related not only to all modern technical conditions of this area development, but also to the understanding of the fact that the current industrial competition concerns not extensive development, but also modern technologies and new products which will be able to compete appropriately in the global markets. Future recovery of the country's economy after Russia's full-scale invasion will need very fast relocation of businesses requiring it, and also location of enterprises of investors both foreign and domestic. In order to realize these plans successfully, we have a short period of time, therefore we should prepare now to implement investment projects as soon as possible. It will give local communities certain advantages, namely, creation of new jobs, a reduction in outflow of working age population, an increase of citizens' income, payment of property and land taxes. Due to the mechanism of industrial parks, Ukraine has an incredible potential for activating industrial development. This is also a unique opportunity to change main macroeconomic indexes for better: employment, GDP, investments, household income, production and exports etc. In order to do it, we should adopt positive experience of more developed and advanced countries of America, Europe and Asia. The article examines the importance of industrial parks under modern economic conditions. It reveals the issue of creating and organizing activities of industrial parks as an efficient mechanism of attracting investments for economic recovery in a post-war period. It gives an example of creation of new industrial parks in Vinnytsia as a successful example of priority trends in the policies of local economic development. It presents recommendation for implementing industrial parks which will simplify relocation of industrial enterprises and intensify economic recovery after the victory.

Keywords: industrial park, innovative economy, relocation of enterprises, projects, investments.

Постановка проблеми. Ще не відновившись від карантинних обмежень, що призвели до значних фінансових втрат, які спричинив COVID-19 у 2020–2021 рр., представники українського бізнесу отримали більш небезпечні випробування пов'язані із повномасштабним вторгненням військ РФ на значну частину території України. У результаті проведення бойових дій велика кількість підприємств була частково пошкоджена або повністю знищена ворогом. Крім того, багато підприємств залишилась на тимчасово окупованій території. Постійні обстріли загарбників призвели до руйнування вагової частини об'єктів критичної інфраструктури і це негативно вплинуло на логістику, наслідком якого став дефіцит товарів повсякденного попиту, який супроводжувався значним ростом інфляції та девальвацією національної валюти.

Через те, що значна частина території нашої держави опинилась під тимчасовою окупацією, або розташована у безпосередній близькості до лінії фронту спостерігається різке зниження ділової активності бізнесу. Наразі постає питання відновлення виробничих потужностей, впровадження інновацій, а також залучення інвестицій для відновлення економіки. На сьогодні одним із ефективних механізмів залучення інвестицій є впровадження індустріальних парків, які являють собою потенційні промислові майданчики для релокації компаній як із інших країн світу так і підприємств з окупованих територій до більш безпечних місць з метою зменшення часу до початку їх діяльності, який необхідний для пошуку найкращої локації, початку процесу будівництва і введення об'єктів в експлуатацію.

У глобальному світі XXI століття створення і функціонування індустріальних парків це визначальний драйвер розвитку будь-якої держави та дієвий механізм інвестування в інфраструктуру для успішного розвитку бізнесу, індустріалізації економіки, модернізації промисловості та забезпечення збалансованого регіонального та місцевого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості функціонування індустріальних парків в Україні та світі відображені у низці наукових досліджень вітчизняних вчених, зокрема Івашко О. висвітлює значення індустріальних парків у сучасних умовах господарювання, розкриває передумови та основні етапи їх створення в Україні і визначає провідні й конкурентні ознаки індустріальних парків, умови та вигоди від інвестування

кожного учасника проєкту [1]. Галасюк В. В. у своїх дослідженнях розглядає сутнісні та економіко-правові аспекти створення індустріальних парків як механізму формування сприятливого інвестиційного клімату з метою підвищення міжнародної конкурентоспроможності і розвитку промислового сектору України. Автор аналізує передовий міжнародний досвід використання індустріальних парків для забезпечення прискореного зростання економіки на інноваційній основі [2].

Шевчук Н. узагальнює світовий досвід щодо розвитку індустріальних парків та виокремлення переваг їх функціонування для економіки України. Науковцем встановлено, що індустріальний парк об'єднує у собі відмінні підприємства різних сфер діяльності з метою виробництва інноваційної, екологічно чистої, високорентабельної, конкурентоспроможної продукції як на внутрішньому, так і на світовому ринку, також досліджує досвід Великої Британії, Німеччини, Туреччини, США, Китаю та інших країн щодо розвитку індустріальних парків [3]. Данилович-Кропивницька М. Л. і Джурик Ю. А. обґрунтовують доцільність підприємств об'єднуватися в інтегровані структури мережевого типу у формі індустріальних парків та визначають теоретичні передумови при створенні оптимізаційної моделі, яка буде призначена для аналізу та обґрунтування доцільності формування мережевого підприємства горизонтального типу у формі індустріального парку [4]. Марчишинець О. В. і Марчишинець С. М. надано пропозиції, реалізація яких сприятиме підвищенню ефективності функціонування індустріальних парків та забезпеченню їх позитивного впливу на розвиток національної економіки [5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, віддаючи належне наявним напрацюванням слід підкреслити, що сьогодні диктує новочасні реалії функціонування вітчизняних індустріальних парків як механізму залучення інвестицій для відновлення економіки у післявоєнний період та обумовлює необхідність подальших розвідок у даному напрямі.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є оцінка сучасного стану індустріальних парків як ефективного механізму залучення інвестицій для відновлення економіки у післявоєнний період.

Викладення основного матеріалу досліджень. Перші індустріальні парки було створено в Західній Європі та США ще напри-

кінці XIX – на початку XX століття. Сьогодні в усьому світі діють понад 20 тис. індустріальних парків, найбільше їх у США – понад 400, у Туреччині – понад 260, у Німеччині – понад 200. Прерогативами моделі індустріальних парків є те, що вони заохочують інноваційну діяльність (зокрема, у виробництві високотехнологічної продукції), приваблюють іноземних інвесторів, сприяють поліпшенню екологічного й естетичного середовища міст завдяки очищенню їх від громіздких заводів і фабрик.

Залежно від виду послуг, які надаються учасникам проєктів, вирізняють три основні типи індустріальних парків:

1) парк «грінфілд» (англ. «greenfield») – пропонує учасникам незабудовану ділянку землі для купівлі чи оренди під будівництво або ж можливе надання послуг із будівництва на вимогу замовника;

2) парк «браунфілд» (англ. «brownfield») – пропонує учасникам купівлю або оренду готових виробничих, складських, офісних приміщень, будівель і споруд, реконструкцію або капітальний ремонт, має готові виробничі приміщення для здавання в оренду або продажу резиденту (наприклад, старий завод, фабрика);

3) комплексний парк – поєднує в собі ознаки двох попередніх (має земельні ділянки під нове будівництво, а також готові об'єкти нерухомості для надання їх учасникам в оренду або для продажу) [6].

Ідея будівництва індустріальних парків багато років просувалась як інвестиційними компаніями так і окремими підприємцями, які витрачали на це значні кошти і боролися за податкові пільги. І сьогодні, коли йде війна і сотні компаній потребують релокації, з'ясувалося, що в державі на безпечних територіях відсутні добудовані майданчики, які можна було б використати при евакуації бізнесу.

Активізація інфраструктурного ринку та значний інтерес, який виник у власників промислових зон до теми індустріальних парків, стало підписання Президентом України 21.06.22 р. законопроєкту № 5688 із змінами до Закону України № 5018-VI «Про індустріальні парки». Згідно з ним з'явилися нарешті суттєві стимули як для ініціаторів створення індустріальних парків, так і для резидентів, а саме:

- звільнення від сплати податку на прибуток на 10 років (для учасників ІП);
- звільнення від ввізного ПДВ за введення нового обладнання (для учасників ІП);

- звільнення від митного збору за обладнання (для учасників ІП);

- компенсація витрат на приєднання до інженерно-транспортних мереж;

- пільги на податок на землю та нерухомість;

- звільнення з податку нерухомість за будівлі промислового призначення;

- повна або часткова компенсація процентної ставки за кредитами на комунікації та обладнання та інші стимули [7].

Станом на 01.01.2023 р. до Реєстру індустріальних (промислових) парків включено 60 промислових майданчиків. За наявною у Мінекономіки інформацією протягом 2022 р. було створено 14 індустріальних парків. Згідно з поданими звітами найвищий рівень забезпечення інженерно-транспортною інфраструктурою наявний у 8 індустріальних парках (Соломоново, Мироцьке, Вінницький, Вінницький кластер холодильного машинобудування, Ланнівський, Спарроу Парк Львів, Л-Таун, Біла Церква). Всі інші індустріальні парки, особливо на Заході України, мають низьку готовність і перебувають лише на етапах початку робіт зі створення інфраструктури й облаштування території.

Господарська діяльність іншими суб'єктами парків до початку воєнного стану здійснювалася у парках Свема (м. Шостка), Ланнівському (Полтавська область), Біла Церква (на ділянці, яка не включена в Реєстр). Висока готовність до провадження господарської діяльності була у індустріальному парку Коростень (здійснювалася реконструкція будівлі складу у виробничий цех із виробництва меблів) та Мироцьке. У 2022 р. в індустріальних парках згідно з поданими звітами про їх функціонування створено 116 нових робочих місць (6 робочих місць – керуючими компаніями, 78 – учасниками індустріальних парків, 32 – іншими суб'єктами індустріальних парків). Усього в індустріальних парках створено 935 робочих місць. Також, згідно з поданою звітністю у 2022 р. випущено продукції вартістю 271,169 млн грн та експортовано продукції вартістю 234,367 млн грн [8].

Із перерахованих міст Вінниця стала лідером у сфері розвитку індустріальних парків в Україні. Нині у Вінниці працюють три індустріальні парки: Вінницький індустріальний парк і два приватних – Вінницький кластер холодильного машинобудування (UBC GROUP) та Вінтер спорт (HEAD GROUP).

Індустріальний парк «Вінницький кластер холодильного машинобудування» розташо-

вано на території 19,3 га. У вересні 2018 р. на території індустріального парку було офіційно відкрито першу чергу заводу холодильного обладнання ТОВ «Грін Кул». Підприємство є одним з найбільших виробників промислового холодильного обладнання в Східній Європі та співпрацює із такими всесвітньо відомими компаніями як Coca-Cola, Carlsberg, Heineken, Nestle. Зараз там працює 650 співробітників. У разі сприятливої безпекової ситуації у 2023 р. планують почати будівництво II черги заводу [9].

На території індустріального парку «Вінтер Спорт» компанія HEAD Group розпочала будівництво найбільшого у Європі заводу з виробництва спорядження для зимових видів спорту. Після введення в експлуатацію у 2023 р. на цьому підприємстві буде створено тисячу робочих місць для вінничан, а загалом їх планується до 1200. Також було підписано угоду щодо запуску першого індустріального парку для новітньої харчової промисловості. Вінницький індустріальний парк має стати частиною майбутньої екосистеми VOLIA. Це простір, в якому планують об'єднати підприємств з сфери харчової промисловості та суміжних до неї, створивши максимально сприятливі умови для виробництва високотехнологічної їжі. Згідно із задумом, VOLIA має стати центром генерації ідей щодо розробки нових видів харчування і організації масового виробництва якісної та конкурентоспроможної продукції як на українському, так й європейському та світовому ринку [10].

З початку повномасштабної війни на Вінниччину переїхало понад 40 великих підприємств і процес релокації триває. 23 грудня 2022 р. депутати Вінницької міської ради затвердили Концепцію індустріального парку «ВінІндастрі». Утворення знаходитиметься поруч з уже існуючими промисловими парками та займатиме 13,086 га. На території індустріального парку планується до 7 ділянок. Його дія передбачена строком на 30 років. На «ВінІндастрі» планують створити 800 нових робочих місць. Відповідно до чинного законодавства, наступним кроком після створення індустріального парку та затвердження Концепції його функціонування є подання документів для реєстрації в Реєстрі індустріальних (промислових) парків. Відповідно до розробленої Концепції індустріальний парк спеціалізуватиметься на таких галузях, як переробна промисловість, переробка промислових та/або побутових відходів (крім захоронення відходів), науково-технічною

діяльністю та діяльністю у сфері інформації і електронних комунікацій [11].

Досвід Вінниці є яскравим прикладом який доцільно перейняти іншим регіонам країни. Індустріальні парки можуть стати реальним інструментом у реалізації стратегії розвитку регіону у разі включення їх до відповідної програми з наступним затвердженням. Ініціаторами розробки такої програми можуть виступати як органи місцевого самоврядування, так і представники приватного бізнесу. Але приватний бізнес має більше фінансових можливостей та може бути більш сучасним, варіативним, ефективніше використовувати власні інвестиції, що дуже важливо в умовах світової конкуренції, тому він повинен активніше брати участь у формуванні таких структур. А органи місцевого самоврядування мають бути зацікавлені у започаткуванні індустріальних парків на територіях їхніх громад і надавати всіляку допомогу та сприяти співпраці з ініціаторами їх створення.

У Стратегії розвитку індустріальних парків на період до 2030 року надано рекомендації для їх впровадження. Виконання наступних умов буде позитивно впливати на функціонування індустріальних парків, а саме:

- створення умов для сталого розвитку індустріальних парків на зразок інвестиційних майданчиків забезпечених необхідною інженерно-транспортною інфраструктурою;
- постійне стимулювання резидентів індустріальних парків;
- розробка планів регіональної стратегії розвитку мережі індустріальних планів з визначенням пріоритетності реалізації відповідних конкретних заходів;
- створення умов для першочергового забезпечення електроенергією майданчиків, на яких планується створення індустріальних парків, а також підключення їх до існуючих електричних мереж;
- з метою запровадження моделі еко-індустріальних парків забезпечити всебічну підтримку з боку державних органів програми розвитку індустріальних парків шляхом фінансування заходів направлених на покращення економічних, енергетичних та екологічних показників їх функціонування [12].

Індустріальні парки є територією, на якій відбувається виважене управління будівництвом, технічним обслуговуванням та іншими процесами щодо компаній-учасників. Ось чому їх створення та просування є одним із найбільш пріоритетних напрямів політики місцевого економічного розвитку у більшості

держав світу як відповідь на глобалізацію світової економіки, технологічну революцію та становлення економіки знань [13; 14]. Індустріальні парки спростять релокацію промислових підприємств під час війни і прискорять відновлення економіки після перемоги.

Висновки. Майбутнє відновлення економіки країни, після повномасштабного вторгнення РФ, вимагатиме дуже швидкої релокації виробництв які потребують цього, а також розміщення підприємств інвесторів як іноземних так і вітчизняних. Для успішного втілення у життя намічених планів ми маємо незначний проміжок часу, тому мусимо підготуватися зараз для того, щоб впроваджу-

вати інвестиційні проекти якомога швидше. Це надасть місцевим громадам певні переваги, а саме створення нових робочих місць, зменшення відтоку працездатного населення, збільшення доходів громадян, сплату податків на нерухомість та землю. Через механізм індустріальних парків Україна має неймовірний потенціал активізації промислового розвитку. Це також унікальна можливість змінити на краще основні макроекономічні показники: зайнятості, ВВП, інвестицій, доходів населення, випуску та експорту продукції тощо. Для цього ми маємо переймати позитивний досвід більш розвинутих та передових країн Америки, Європи та Азії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Івашко О. Індустріальні парки в системі інвестиційної безпеки держави: теорія та практика. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. Вип. 4. С. 32–40. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/431482.pdf>.
2. Галасюк В. В. Індустріальні парки: світовий досвід та перспективи створення в Україні. *Економічний аналіз : зб. наук. праць*. 2018. Том 28. № 1. С. 40–50. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33691/1/7.pdf>.
3. Шевчук Н. Світовий досвід розвитку індустріальних парків та їхні переваги для розвитку економіки України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 4(28). С. 68–74. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262444/258872>.
4. Данилович-Кропивницька М. Л., Джурик Ю. А. Індустріальні парки в Україні: новий етап розвитку. *Наукові перспективи*. 2022. № 6(24). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/1865/1863>.
5. Марчишинець О. В., Марчишинець С. М. Індустріальні парки як інструмент залучення інвестицій у реальний сектор економіки регіону. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/3.pdf.
6. Практичний посібник «Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування». URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/PLEDDG_LED_Finance_Guide_Part_3.pdf.
7. Індустріальні парки отримають митні та податкові пільги – Рада ухвалила закони. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/06/21/687312>.
8. Індустріальні парки в Україні – 2022 рік. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=47454ed4-b60a-4f37-bb77-b7f3127742f8&title=IndustrialniParkiVUkraini2022-Rik>.
9. Комітет з питань економічного розвитку продовжує проведення регіональних нарад щодо розвитку індустріальних парків. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/233786.html.
10. У Вінниці запустять перший індустріальний парк для харчопрому. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/07/22/689509>.
11. У Вінниці затвердили концепцію нового індустріального парку «ВінІндастрі». URL: <https://vinbazar.com/news/ekonomika/u-vinnitsii-zatverdili-kontsieptsiyu-novogo-industrialnogo-parku-vinindastri>.
12. Стратегія розвитку індустріальних парків на період до 2030 року. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=ab4e07c9-4fd1-4e35-91b3fd1b7e5bc7a5&title=ProektRozporiadzhenniaKabinetuMinistrivUkraini-proSkhvalenniaStrategiiRozvitkuIndustrialnikhParkivNaPeriodDo2030-Roku>.
13. Boiko V. International business as a form of international economic relations. *Scientific environment of modern human*. 2021. Sua19-02.
14. Aleshchenko, L., Averchev, O. V., Boiko, V. O., Bolila, S. Y., Borovik, L. V., Cheremisin, O. V., ... & Zhosan, H. V. (2021). Global aspects of national economy development in the conditions of transformational changes.

REFERENCES:

1. Ivashko, O. (2018) Industrialni parky v systemi investytsiinoi bezpeky derzhavy: teoriia ta praktyka [Industrial parks in the system of the country's investment security: theory and practice]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky – Economic Journal of Lesia Ukrainka Eastern European*

National University, 4, 32–40. Retrieved from: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/431482.pdf>. [in Ukrainian]

2. Halasiuk, V. V. (2018) Industrialni parky: svitovy dosvid ta perspektyvy stvorennia v Ukraini [Industrial parks: global experience and prospects of creation in Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz : zb. nauk. prats – Economic analysis : collection of scientific works*, 28 (1), 40–50. Retrieved from: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33691/1/7.pdf>. [in Ukrainian]

3. Shevchuk, N. (2021) Svitovy dosvid rozvytku industrialnykh parkiv ta yikhni perevahy dlia rozvytku ekonomiky Ukrainy [Global experience of the development of industrial parks and their advantages for Ukraine's economic development]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects for economy and management*, 4(28), 68–74. Retrieved from: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262444/258872>. [in Ukrainian]

4. Danylovych-Kropyvnytska, M. L., & Dzhuryk, Yu. A. (2022) Industrialni parky v Ukraini: novyi etap rozvytku [Industrial parks in Ukraine: a new stage of development]. *Naukovi perspektyvy – Scientific prospects*, 6(24). Retrieved from: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/1865/1863>.

5. Marchyshynets, O. V., & Marchyshynets, S. M. (2017) Industrialni parky v Ukraini: novyi etap rozvytku [Industrial parks as an instrument of attracting investments to the actual sector of regional economy]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, vol. 9. Retrieved from: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/3.pdf. [in Ukrainian]

6. Praktychnyi posibnyk «Mistsevyi ekonomichnyi rozvytok: modeli, resursy ta instrumenty finansuvannia» [Tutorial «Local economic development: models, resources and instruments of financing»]. Retrieved from: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/PLEDDG_LED_Finance_Guide_Part_3.pdf. [in Ukrainian]

7. Industrialni parky otrymaiut mytni ta podatkovy pilhy – Rada ukhvalyla zakony [Industrial parks will receive customs duties and tax benefits – The Rada has adopted laws]. Retrieved from: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/06/21/687312>. [in Ukrainian]

8. Industrialni parky v Ukraini – 2022 rik [Industrial parks in Ukraine – 2022]. Retrieved from: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=47454ed4-b60a-4f37-bb77-b7f3127742f8&title=IndustrialniParkiVUkraini2022-Rik>. [in Ukrainian]

9. Komitet z pytan ekonomichnoho rozvytku prodovzhuie provedennia rehionalnykh narad shchodo rozvytku industrialnykh parkiv [The Committee for the issues of economic development continues regional meetings on the development of industrial parks]. Retrieved from: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/233786.html. [in Ukrainian]

10. U Vinnytsi zapustiat pershyi industrialnyi park dlia kharchopromu [In Vinnytsia the first industrial park for the food industry will be launched]. Retrieved from: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/07/22/689509>. [in Ukrainian].

11. U Vinnytsi zatverdily kontseptsiiu novoho industrialnogo parku «VinIndustrii» [In Vinnytsia a concept of new industrial park «VinIndustry was confirmed»]. Retrieved from: <https://vinbazar.com/news/ekonomika/u-vinnitsii-zatverdili-kontsieptsiiu-novogo-industrialnogo-parku-vinindustrii>. [in Ukrainian]

12. Stratehiia rozvytku industrialnykh parkiv na period do 2030 roku [A strategy for the development of industrial parks till 2030]. Retrieved from: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=ab4e07c9-4fd1-4e35-91b3fd1b7e5bc7a5&title=ProektRozporiadzhenniaKabinetuMinistrivUkraini-proSkhvalenniaStrategiiRozvituIndustrialnykhParkivNaPeriodDo2030-Roku>. [in Ukrainian]

13. Boiko, V. (2021) International business as a form of international economic relations. Scientific environment of modern human. Sua19-02.

14. Aleshchenko, L., Averchev, O. V., Boiko, V. O., Bolila, S. Y., Borovik, L. V., Cheremisin, O. V., ... & Zhosan, H. V. (2021) Global aspects of national economy development in the conditions of transformational changes.